

Kalaallit Nunatsinni nunat immikkoortuisa, imartallu assigiinngitsut, qeqertallu atserorneqarsimanerisa allanngortinneqartariaqannginneri pillugit apeqquteqaat aallaavigalugu oqallinnissamik siunnersuut.

(Inatsisartunut ilaasortaq Karl Lyberth, Siumut).

Akissuteqaat

(Ilaqutariinnermut, Kultureqarnermut, Ilageeqarnermut, Naligiissitaanermullu Naalackersuisoq)

Aallaqqaasiutigalugu Naalackersuisut sinnerlugit Inatsisartunut ilaasortaq Karl Lyberth qutsaviginiarpara Nunatsinni nunat immikkoortuisa, imartallu assigiinngitsut, qeqertallu atserorneqarsimanerisa allanngortinneqartariaqannginneri pillugit apeqquteqaat aallaavigalugu oqallinnissamut siunnersuutaanut.

Soorlu siunnersuuteqartoq nammineq allattoq 1983-imi Kalaallit Nunaanni Namminersornerullutik Oqartussat piffinnik Kalaallit Nunaata oqartussaaffigisaaniittuni nunanik atsiisarnermut maleruagassiorsinnaanermut oqartussaaffik tiguaat. Nunanik atsiisarnermut maleruagassiorsinnaanermut oqartussaaffik namminersornerullutik oqartussanut tunniunneqarmat Nunat Aqqinik Aalajangiisartut Kalaallit Nunaanni nunat aqqinik katersineq, nalunaarsuineq atortussanngortitsinerlu suliffeqarfinnik innuttaasunillu suleqateqarlutik annertuumik suliaqarfigisimavaat. Aammattaaq pisortanik innuttaasunillu Kalaallit Nunaanniittunik nunat aqqi pillugit siunnersuisarput.

Maannakkut nunat aqqi pillugit imatut inissisimasoqarpoq:

- Nunat Aqqinik Aalajangiisartunut ilaasortassanit tallimaasunit pingasut Naalackersuisunit marlullu Oqaasiliortunut ilaasortanit toqqarneqartarput.
- Maanna nunat aqqinik aalajangersaanermi oqaatsit ataatsit atorlugit aalajangersaasarneq atuuppoq, tamannalu Danmarkimi oqartussat suleqatigalugit aalajangersarneqarpoq. Taanna imatut paasisassaavoq: nunat qangaanit kalaallisut aterisaat aalajangersarneqartarput nunatta ilaani kalaallisut oqaluffiusumi najugaqarfiusumilu atuuttut. Aqqit Europamiusoortut atortarput kalaallit ateqartitsiffiginngisaanni. Europamiusut atiusimasut kalaallisut ateqartinneqarsimappata najugaqarfinni angallavinnilu kalaallisut atuffiusuni kalaallisuui atortussaatinneqassapput.
- Aqqit Europamiusoortut siornatigut akuerineqarsimasut atorunnaaraluartut Nunat Aqqinik Nalunaarsuiffimmi toqqortarineqarput, oqaluttuarisaanermi paasissutissatut isigineqarlutik. Aterni Europamiusoortuni immikkut Danmarkimi kunnigikkormiunut aterititaasut, nutaamillu atiliisarnerit atuupput.

Nunat aqqisa kalaallisuinnaq atortitaaneranni maannamut ilagitinneqanngillat Europamiut aqqi nunami allanngutsaaliukkamiittut. Tamatumunnga pissutaavoq nuna tamanna kalaallisut oqaasilinnit maanna najorneqanngimmat, taamalu aqqit atortinniarnernanni tamaani atioreersut maannamut nikisinneqaratik. Taamaattut kalaallit atugarisaanniittut nunat aqqi sapinngisamik tamarmiisut nalunaarsugaatigineqarput, aamma tamaani nutaanik atsigassaqalersillugu sapinngisamik kalaallisut atserisuineqarpoq.

Kalaallit nunanik atseruisarnermi tunngavigisarpaat Europamiut assignagit, naggueqatigiit Inuit allat assigalugit, inunnik nunanut atsiussineq annikitsuinnarmik atortarpaat. Nunat atserneqartarput

ilaatigut makku tunngavigalugit pinngortitap pissusia, nunap pissusiata ilusii, sammivinnut tunngasut, sunik peqarfiit, immat ermillu pissusii, immikkut ilisarnaatillit, najortakkat, inunnik atillit, assingutitsinerillu.

Oqaatsit arlaannaat atorlugit ateqartitsineq (enkeltautorisation) nunatsinni atortitaavoq Danmarkimi nunat aqqinik suliaqartut isumaqatigalugit. Tamanna imatut pisarpoq: kalaallisut ateqareersut aalajangersaasarnermi periaasissat naapertorlugit kalaallisuui ivertinneqartarput.

Kalaallinit najorneqanngitsuni aqqit Europamiusoortut maannamut taarsersorneqangillat. Taarsersuisoqassappat kalaallisuunngortitsineq inuit kalaallit aqqinik taarsiinermik kinguneqartoq tamakkiisumik kalaallisuunngortitsinerunani Europamiutut atsersueriaatsimik nangitsinerussammat, tamanna tunuarsimaarfigineqartarpoq Nunat Aqqinik Aalajangiisartunit.

Sineriammi nunat aqqi europamiusoortut nunatta oqaluttuarisaaneranut tassunga ilanngullugu ineriartorneranut naleqarput. Naalakkersuisut isumaqarput nunat aqqi taamaattut innimigineqartariaqartut taakkuninnga taarsiiniarnermik allannguiniarnermilluunniit oqallittoqartillugu.

Naggataatigullu ilisimatitsissutigissavara Oqaasileriffimmit nalunaarutigineqarmat Nunat Aqqinik Aalajangiisartut sineriak tamarmiusoq aternik katersuiffigalugu iluarsaassinerat naammassingajaleraat.

Taamatut oqaaseqarlunga oqallilluarnissassinnik kissaappassi.